

Számunk szerzői

BALÁZS PÉTER (tantris17@hotmail.com) történész, Szegedi Tudományegyetem

BÁRÁNY ATTILA (barany.attila@arts.unideb.hu) történész, Debreceni Egyetem

CSUKOVITS ENIKŐ (Csukovits.Eniko@abtk.hu) történész, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet, Budapest

F. ROMHÁNYI BEATRIX (t.romhanyi@gmail.com) történész, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest

GÁLFFY LÁSZLÓ (galffy@gmail.com) történész, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest – Szegedi Tudományegyetem

GÉRA ELEONÓRA (gera.eleonora@btk.elte.hu) történész, levéltáros, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

H. NÉMETH ISTVÁN (nemeth.istvan@mnl.gov.hu) történész, levéltáros Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest

HALMÁGYI MIKLÓS (miklos8012@gmail.com) történész, Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltára, Gyula

HUNYADI ZSOLT (hunyadi@hist.-u.szeged.hu) történész, Szegedi Tudományegyetem

KOVÁCS ATTILA (hunim@freemail.hu) történész, Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium

LUPESCU MAKÓ MÁRIA (maria.lupescu@ubbcluj.ro) történész, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár

MIHÁLYI DOROTTYA (mihalyidori@gmail.com) PhD-hallgató, Szegedi Tudományegyetem

NOVÁK ÁDÁM (tavernicorum@gmail.com) muzeológus, Déri Múzeum, Debrecen – Debreceni Egyetem, Memoria Hungariae Kutatócsoport

PÁSZTOR PÁLMA (tiszamaros@gmail.com) egyetemi hallgató, Szegedi Tudományegyetem

PÓSÁN LÁSZLÓ (posan.laszlo@arts.unideb.hu) történész, Debreceni Egyetem

SZÉKELY MELINDA (dszekelymelinda@gmail.com) történész, Szegedi Tudományegyetem

ZSOLDOS ATTILA (zsoldos.attila@abtk.hu) történész, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet, Budapest

A fordításokat RAKOVSKY ANDRÁS készítette.

Contents

Essays

ATTILA ZSOLDOS The Renewal of the Golden Bull in 1231	5
ATTILA BÁRÁNY King John and the Magna Carta	21
LÁSZLÓ PÓSÁN The Valdemar Wars and the Treaty of Stralsund	48
ZSOLT HUNYADI Convent, General Chapter, Priors: The “Network” of the Knights Hospital- ler in the Middle Ages	67

Workshop

ATTILA KOVÁCS Comparing the Khazar and Hungarian Tribal Structure. A New Approach to Sacral Rule and Diarchy	75
ÁDÁM NOVÁK Classified Deeds from the Archives of the Counts of Celje	87

Retrospective

MELINDA SZÉKELY Egypt and Ethiopia According to Pilnius	99
MIKLÓS HALMÁGYI At the Gates of the Gyula Castle – Elements of Truth in the Anecdotes of György Szerémi	110

Outlook

PÁLMA PÁSZTOR History and Current Affairs: The Press Scandal of <i>A Száműzött Rákóczi</i> . The Exiled Rákóczi	119
---	-----

Beyond Our Borders

Bridge or Island? Interview with Mária Lupescu Makó, historian in Cluj-Na- poca (by <i>Beatrix F. Romhányi</i>)	139
Mária Lupescu Makó’s Bibliography	152
MÁRIA LUPESCU MAKÓ „...in his hands as in those of our oldest relative there were letters on our prop- erty”. Data concerning family archives of late Middle Ages	159

Reviews

In Service of the Dynasty: Public Affairs, Official Matters and Governance in the Countries of the Anjou <i>(Les officiers de la chose publique dans les territoires angevins [XIIIe–XVe siècle]: vers une culture politique? Gli ufficiali e la cosa pubblica nei territori angioini [XIII–XV secolo]: verso una cultura politica? Études réunies par Thierry Pécout, École française de Rome, 2020)</i>	176
LÁSZLÓ GÁLFFY	
Participants of Power. Another Book About the History of the National Assemblies <i>(Fazekas István – Gebei Sándor – Pálosfalvi Tamás: Rendi országgyűlések a Magyar Királyságban a 18. század elejéig. Országház Könyvkiadó, Budapest, 2020)</i>	184
ENIKÓ CSUKOVITS	
An Unknown Part of the History of Ottoman Hungary: The Croatian Borderland and its Religious Institutions <i>(Molnár Antal: Magyar hódoltság, horvát hódoltság. Magyar és horvát katolikus egyházi intézmények az oszmán uralom alatt. MTA BTK Történettudományi Intézet, Budapest, 2019)</i>	187
ISTVÁN H. NÉMETH	
Protestant Female Role Models from 18th Century Transylvania <i>(V. László Zsófia: Példás asszonyok. Női szerepek változása a protestáns halotti beszédek tükrében (1711–1825). Ráció Kiadó, Budapest, 2020)</i>	193
ELEONÓRA GÉRA	
We Got New Instructions for the Enlightenment! <i>(Antoine Lilti: L'héritage des Lumières. Ambivalences de la modernité. EHESS, Gallimard, Seuil, Paris, 2019)</i>	196
PÉTER BALÁZS	
In Search of Armenian Origins <i>(Bálint Kovács – Grigor Grigoryan [Hg.]: Der Reisebericht des Minas Bžškeanc' über die Armenier im östlichen Europa [1830]. Böhlau Verlag, Köln, 2019)</i>	202
DOROTTYA MIHÁLYI	
Authors	205

**Az Aetas történettudományi folyóirat
2022. évi előfizetői felhívása**

2022-re tervezett tematikus számaink a következők:

**Professzionizáció Magyarországon
Az Aranybulla és megújításai
Kalandozások a 19–20. században
Honvéd sorsok a szabadságharc után**

Folytatjuk „**Elmélet és módszer**” rovatunkat. **Interjút** tervezünk **Julia Brandttal** (Németország) és **Arpad von Klimoval** (Németország –USA).

Eddigi gyakorlatunknak megfelelően a 2022-es évfolyamra is **kedvezményt** biztosítunk előfizető olvasóinknak, hogy ezzel is jelezzük, nagyra becsüljük bizalmukat és támogatásukat.

Többféle előfizetői módot ajánlunk fel, hogy alkalmazkodjunk olvasóink igényeihez:

Éves előfizetői ár:

4000 Ft (tartalmazza a postaköltséget, az év végén pdf formátumban elektronikusan is előfizetőink rendelkezésére bocsátjuk az évi négy számunkat!)

Éves elektronikus előfizetői ár:

3500 Ft (pdf file-ban e-mailen a lapszámok megjelenésekor)

Egy számot megrendelőknél:

1000 Ft + postaköltség

Egy szám könyvesbolti ára:

1100 Ft

A folyóirat megrendelhető a kiadó e-mail és postai címén.

Korábbi számunkat (postaköltség felszámolásával) a szerkesztőség címén szintén meg lehet rendelni.

Rendkívül fontos folyóiratunk számára előfizetőink támogatása és hűségese kitartása.

Jövedelemadójának 1%át ebben az évben is felajánlhatja egy olyan egyesületnek, alapítványnak, amelyet arra érdemesnek ítél. Folyóiratunk szerkesztői azzal a kéréssel fordulnak Önnek, hogy ha támogatásra méltónak tartja folyóiratunkat, válassza az AETAS-t.

Adószámunk: 19079581-2-06

Nagyon köszönjük Olvasóinknak eddigi támogatásukat!

Aetas Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179

<http://www.aetas.hu>

aetas@mail.u-szeged.hu

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetéseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

*

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén.

A folyóirat előfizetési díja egy évre 4000 Ft.

A lap ára egy szám megrendelése esetén 1000 Ft + postaköltség, könyvesboltban 1100 Ft.

A folyóirat elektronikus előfizetési díja egy évre 3500 Ft

*

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

Budapest:

Írók Könyvesboltja

ELTE BTK Könyvtár

Penna Bölcsész Könyvesbolt

*

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179.

e-mail: aetas@mail.u-szeged.hu

<http://www.aetas.hu>

Felelős kiadó: Deák Ágnes

Olvasószerkesztő: Horváthné Szélpál Mária

Szerkesztőségi titkár: Wirth Leticia

Telefon: +36 (30) 59-66-594

A borítót tervezte: Annus Gábor

Nyomdai munkálatok: Innovariant Nyomdaipari Kft., Algyő

Felelős vezető: Drágán György

ISSN 0237-7934

Bolti ár: 1100,- Ft
Előfizetőknek: 1000,- Ft

A gyűlésen lefolytatott tárgyalás eredményeként elfogadott törvény vizsgálata nem hagy kétséget afelől, hogy valóban az 1222. évi Aranybulla erőteljesen módosított változatával van dolgunk: az 1231. évi szöveg számos részletében szó szerint – vagy csupán csekély eltérésekkel – követi az 1222. évit, melyre az egyik rendelkezés, mint látni fogjuk, kifejezetten utal is. A két szöveg ugyanakkor jó néhány részletben különbözik egymástól. A különbségek – a dolog természetéből fakadóan – háromféle módon jelentkeznek: az 1222. évi Aranybullában szereplő rendelkezés elhagyása éppúgy megfigyelhető, mint új, 1222. évi előzménnyel nem rendelkező intézkedés beemelése az új szövegbe, s végül több esetben az 1222. évi szöveg kisebb-nagyobb módosításával találkozhatunk.

Az Aranybulla új változatának kialakítására nem ötletszerűen került sor, az átdolgozás során figyelembe vett szempontok jól azonosíthatók. Ezek némelyike az 1222 óta eltelt időszak fejleményeihez való alkalmazkodást szolgálta – olykor részletesebb szabályozást adva, mint történt az 1222-ben –, máskor az éppen időszerű politikai feszültségek oldását szolgálták a változások és az új elemek, miközben az egész törvény éppúgy félreérthetetlenül magán viseli a királyi hatalom keze nyomát, mint az 1222. évi rendelkezés. Ez alkalommal sem lehet szó tehát arról, hogy a törvény a királlyal szembenállók törekvéseinek gyűjteménye, éppen ellenkezőleg: az Aranybulla 1231. évi megújítása – hasonlóan 1222. évi elődjéhez – azokat a rendelkezéseket foglalja össze, amelyeket a király hajlandó volt megadni az őt szorongatóknak a vihar lecsendesítése érdekében.

Zsoldos Attila tanulmányát számunk 5–20. oldalán olvashatják.
